

elaltatási methodus, későn jön a jerichói trombitálás és akkor sem fogja felébreszteni a nemzetet, — ha esetleg a mostaninál is rosszabb kiegyezést akarnának velünk köttetni.

Kiegyezési tárgyalások.

A közös miniszteri tanácskozás, a melyben — mint Bécsből a Magy. Táv. Irodának táviratozzák — magyar részről *Szell Kálmán* miniszterelnök, *Lukács László* pénzügyminiszter, *Darányi Ignác* földmívelésügyi miniszter és *Láng Lajos* kereskedelmi miniszter, osztrák részről pedig *Körber* miniszterelnök, *Böhm-Bawerk* pénzügyminiszter, báró *Call* kereskedelmi miniszter és báró *Giovanelli* földmívelésügyi miniszter vettek részt, már délelőtt kilencz órakor kezdődött. A magyar szakelődök és pedig a pénzügyminisztérium részéről *Toepke* államtitkár, *Popovics* és báró *Andreánszky* miniszteri tanácsosok, a kereskedelmi minisztérium részéről *Biró* miniszteri tanácsos, a földmívelésügyi minisztérium részéről *Ottlik* miniszteri tanácsos, ma ideérkeztek és a mai nap folyamán tanácskozásra ülnek össze az osztrák szakelődökkel. Osztrák részről részt fognak venni ebben a tanácskozásban: a pénzügyminisztérium részéről *Meyer* osztályfőnök és *Reisch* osztálytanácsos, a földmívelésügyi minisztérium részéről báró *Beck* és *Gerstendorfer* udvari tanácsos, a kereskedelmi minisztérium részéről *Stibral* osztályfőnök és *Roessler* udvari tanácsos.

Miért mond le a német hadügyminiszter?

A »Berliner Tagblatt« szerint *Gosler* hadügyminiszter azért akar megválni állásától, mert a császár *Hildebrandt* főhadnagynak, a kinek párbajáról ő annak idején a birodalmi gyűlésben elítélőleg nyilatkozott, oly gyorsan megkegyelmezett. A hadügyminisztert különben kellemtlenül érintik a gumbinneri ovációk is, a melyeket az ottani tisztikar a hazatérő *Hildebrandtnak* rendezett. A hadügyminiszter tudja,

hogy ezen események miatt felelősségre fogják vonni a birodalmi gyűlésben, a hol a párbaj miatt elterjesztett interpellácziónál ő volt az, a ki kijelentette, hogy *Hildebrandt* keményen meg kell büntetni, mert vétett a császár által kiadott párbajszabályok ellen.

Küzdelem a szabadságért.

— Francia tudósítások. —

Vive la liberté!

Eljen a szabadság! Ezzel a kiáltással mentek halálra a francia forradalom hősei — s dicsőséget szereztek a francia névnek Európa szerte.

Ma a hivatalos Franciaországnak más a jelszava. Le a vallással és le a szabadsággal, ezzel a kiáltással indulnak neki gyenge nőknek, imádkozó apácáknak.

Hajdan a vallás romjain akarták felépíteni a szabadságot. A szabadság azonban testvérére talált a vallásban s ma a kettő egymásnak legerősebb támasza.

Most látszik tehát a nagy forradalom a maga igazi világításában. Nem a szabadságért harcoltak, hanem a vallás ellen. A mint most sem a szabadság, hanem a vallás ellen küzdenek, mert a vallás és a szabadság édes testvérekül ismerték fel egymást: az orvtámadás nem kiméli a szabadságot sem.

Hanem azért a szabadság mindenféle szabaddkőműves ólálkodás ellenére élni fog.

Veszélyben akkor volt a szabadság, mikor a vallás ellen játszották ki. Ma a szabadság a hit szárnyai alatt keres menedéket — és léte ezzel biztosítva van.

Mert elmúlik minden a világon, csak a kereszt dicsősége örök, és azok hajója biztos, kik a kereszt szent jelében indulnak el az élet tengerén.

A francia nép tehát soha sem kiálthatta nagyobb lelkesedéssel és biztossággal, mint a mostani szabaddkőműves dühöngés k közepette, hogy:

— Vive la liberté!

Kétszínű elnök.

Loubetről, a köztársaság elnökéről szól a krónika.

Tudvalevőleg az elnök urnak nagy része van abban, hogy a szerzetesüldöző rendeletek megkezdtek gyászos működésüket: az ő aláírása nélkül azok soha sem láttak volna napvilágot. Akkoriban tehát az elnök egyetértett *Combes* miniszterelnökkel.

Most azonban, látva az ország felzudulását, jónak látta az elnök más hurokat peugetni.

A mire érdekes bizonyíték a következő eset.

Finault szenátor Ille-et-Vilaine tanácsülésének megnyitásakor beszédet mondott, melyben érintette egy, az elnökkel folytatott beszélgetését. Ez alkalommal *Loubet*, a ki reaktivül érdeklődik a katolikus mozgalom iránt, a következő kijelentést tette:

»*Combes* ur rosszul magyarázza a törvényt. Remélem, hogy a megyék és a városok gyűlései értésére fogják ezt adni«.

Ha ez igaz, akkor — a mennyire jellemző az elnök kétszínű, ingatag eljárására, — a szabaddkőműves garázdálkodás közeli bukását jelenti.

Pánszlávok az amerikai Kossuth-szobor ellen.

Hirt adtunk már arról a türelmetlen, gyűlölködő támadásról, melylyel az amerikai tótok minden uton megakadályozni akarják, hogy *Kossuth* szobra *Cleveland* főterére kerüljön.

Eddig csak már megszokott szájhösködésnek tekintettük a tótok támadását, s bizva az amerikaiak szabadságszeretetében, bizonyosnak tartottuk, hogy a tótok kiabálása daczára ott fogja hirdetni a magyar dicsőséget *Kossuth* ércalakja *Cleveland* főterén. De ujabban váratlan fordulatot telegrafál a *Clevelandi* »Szabadság« szerkesztője: *Kohányi Tivadar*. Ugyanis a távirat arról értesít, hogy a város aug. 4-iki gyűlésén kimondta, hogy a *Kossuth-szobor* nem fog *Cleveland* főterén állani.

— Jól van! Az üres vitatkozások helyett tettel fogjuk bebizonyítani, hogy ki ura szavának. Ha nem sikerül meghódítani azt a női, úgy tudni fogom kötelességemet. Ha ellenben igen, akkor *Csengő* ur lesz szives beismerni azt, hogy ez egyszer — tévedett.

— Állok elibe — felelte komolyan *Kornél*. Nem volt szándékomban a dolgokat ennyire kiélesíteni, de ha már így történt, nem húzódok vissza. Természetesen feltétlen bizonyítékot követelek.

— Módomban lesz megadni — viszonzá ellenszenvet keltő elbizakodottsággal *Dezsőfi*, s most barátaim — fordult a körülállókhoz, ejtsük el ezt a tárgyat, amíg tisztázva nincs. Azt hiszem azonban, hogy azért nem kellene más királyt választanunk s megtarthatnók akarata ellenére is a már megválasztottat. Hiszen úgy sem jár ez az állás semmiféle kötelezettséggel.

A vigalmi bizottság egyhangulag hozzájárult ezen indítványhoz s aztán lassan szétoszlott.

II.

A fürdő vendégek már régen lefeküdtek. Egyedül a 12-ös szoba lakónője volt ébren. Egy könyvből olvasgatott a pamlagon ülve, a míg az óra lassu, egyhangu ütésekkkel elverte a tizenegyet. A nő ekkor felkelt, letette a könyvet s valami kendő felét vetvén nyakába, eltávozott a szállóból. Egyenesen a park felé tartott.

Ugyanezen időben a kis sétány egyik pad-

ján, két férfi ült egymás mellett, szótlanul, — roskedvűen. *Dezsőfi* már megbánta elhamarkodottságát s nem bánta volna, ha az a nő nem jönne el ma a rendez-vousra. Sőt arra is gondolt, hogy *Kornélt* eltávolítja onnan s inkább elviseli barátai gúnyját. De nem volt elég erős, hogy erre véglegesen elhárizza magát.

Kevés idő múlva, közeledő léptek csakhamar véget vetettek töprenkedésének. *Kornélnak* alig volt annyi ideje, hogy egy közeli bokor mögé ugorjon. A következő pillanatban ott állott *Dezsőfi* előtt, a fürdő bájos királynője, — a tizenkettős szoba lakója.

— Hivatott, — szólta meg szomoruan, bágyatos szemeit a padon ülő férfira vetvén. S én — itt vagyok.

Dezsőfi *Akos* nem tudott volna szólani a világért sem. A nagy hódító, midőn maga mellett ugyszólván hatalmába látta ezt az egyszerűségében és őszinteségében elragadó teremtet, — zavarba jött.

— Nos? kérdé most ez utóbbi, miért hivatott engem? Vagy annyira meg van lepelve, hogy az egyszer engedtem kérésének s eljöttem? Hiszen nem azért nem hallgattam meg őnt, mintha haragudtam volna. Oh, de-hogy! Akkor sem tettem ezt, midőn lett volna reá okom. Midőn egy délután mindjárt első látásra, kissé kiméltlenül rohant meg a szerelmével. Csupán azért nem akartam önnel többé találkozni, hogy értésére adjam, hogy amire gondol az teljesen — lehetetlen.

A szelíd megmozgatta kissé a bokrot. *Dezsőfi* barátjának elfojtott nevetését vélte hallani s ez merésszé tette őt. Eszébe jutott, hogy milyen gunyos mosolyokat és megjegyzéseket kell hallania, ha kiderül, hogy mi miatt volt olyan lehangolt, azon a délután. Az egész fürdő nevetni fog a nagy hódító — kudarcán.

— Nem nyugodtam bele határozatába, — kezdé meg kevés habozás után, támadását. Nem is fogok megnyugodni addig, amíg meg nem mondja az okot, hogy miért utasít vissza. Ön szép, fiatal s könnyelműség lenne magától, ilyen korban lemondani az élet örömeiről.

— Oh nem is jószántamból teszem én azt, mert így legalább dicsőség volna ez az önmegtagadás. De egy szörnyű nagy bünt kell levezekeknem. A bűnhődés pedig nem dicsőség, hanem kötelesség.

— De lát mi az a rettenetes bűn, ami miatt két ember boldogságát képes tönkretenni. Azaz; pardon, csak egyet, — az enyémet. Hiszen én ugyis csak gyűlöletes lehetek kegyed előtt. Mert akit szeretünk, azzal szemben nem tudunk ennyire k gyetlen lenni.

— Igazságtalanul vádol s én nem vagyok elég erős, hogy ezt elviseljem. Tudjon meg tehát mindent, de aztán ne okoljon engem, ha szavaim fájdalmat okoznak.

— A rideg bizonyosság mindig jobb a csalogató bizonytalannál, — mormogta *Dezsőfi*.

— Am legyen. Előbb azonban feleljen egy kérdésemre. Ismerte ön valaha *Kornai Edithet*?

Hogy mint sikerült a tótoknak ez az aknamunkájuk, arról érdekesen ír a clevelandi Szabadság, — többek között a következőket:

A múlt csütörtökön a Germania Hallban négyülés volt a Kossuth-szobor ügyében. Black Lajos elnökölt s megjelent a gyűlésen Johnson L. Tamás, Cleveland városának polgármestere is, aki hosszabb beszédet mondott. Kiterjeszkedve az ügy részleteire, annak a véleményének adott kifejezést, hogy a Kossuth-szobornak azért nem kellene a város főterén állani, mert a város más irányban terjeszkedik. Ha azonban a magyarok mégis ragaszkodnak az eredetileg kijelölt helyhez, ő, a — polgármester, — egy újat sem fogja mozdítani, hogy a szobor a főtérről elhelyeztessék.

Többen szólaltak fel ezután s a legnagyobb hatást érte el közöttük Russell L. A., tekintélyes amerikai ügyvéd. Ez a leghatározottabban jelentette ki, hogy a magyaroknak nem szabad engedniük.

— Nincs Magyarországon oly szent hely, melynek méltóságával ne egyeznék meg, hogy Kossuth szobra ott álljon! — kiáltozta Russell lelkesen. A válasz rá orkászzerű tapsvihar volt.

Ez a beszéd döntötte el az estét. A négyülés erre egyhangúlag kimondta, hogy a magyarok ragaszkodnak a városi hatóság által eredetileg, írásban megadott engedélyének betartásához.

Másnap aztán jött egy kis meglepetés. Hétfőn, augusztus 4-én tartott ülésén a városi tanács hosszú és heves vita után kimondta, hogy a Kossuth-szobor nem fog a főtéren állani.

Akiknek első sorban ott kellett volna lenni, Johnson polgármester és Salen elhagyták a várost. Heves vita után kimondták, hogy a közmunkatanács dönteni fog róla, hol fog a szobor állani.

Régészeti és történelmi muzeum. (Schlauch-park) nyitva minden vásár- és ünnepnap d. e. 10 órától fél 1-ig és d. u. 3—5-ig 10 kr-ért. Kedden és csütörtökön d. u. 3—5 óráig 20 kr-ért. Más időben 50 kr.

500 perczentes uzorás.

— A lefoglalt zugzalogház. —

Részletesen ismertettük a nagyvárad: Be-rele Haj bűnös manipulációit.

Egész garmadában állanak *Pataky* Károly rendőrfogalmazó szobájában a ruhaneműek, amit szegény emberek óriási uzora-kamat mellett a *Fülöp* Izsák kispereczes-utcai szatócs zugzalogházában elhelyeztek.

A további vizsgálat még hajmeresztőbb dolgokat derített ki erre a szipolyra, amely piócza módra szivta ki a megszorult emberek pénzét.

Az általa vezetett »főkönyvben« igen tekintélyes emberek nevei is szerepelnek, akik 2—3 száz koronát vettek fel 300—400 perczent kamattal. Kár, hogy ezek felől nyugodt ez a két lábú piócza, mert nem jelentik fel, hogy olyan vérszopó hálójába kerültek, mint *Fülöp* Izsák.

A vizsgálat során tegnap újabb öt panna-szos jelent meg a rendőrségen, akiknek esetei élénk világot vetnek arra, hogy milyen lelketlenül fosztotta ki ez a piócza azokat a szegény embereket, akik működése körébe kerültek.

Az érdekes adatok ezek:

Mann János tanító, Sályi községi lakos 200 koronáért egy év alatt 420 koronával adós. Az 1901. évi augusztus 16-án 200 kor. összeget vett fel a megszorult tanító ettől a modern *Syloch*-tól s hat havi lejáratra 320 korona értékű váltót vett érte. A hat hónap elteltével nem tudott fizetni s *Fülöp* Izsák csak az esetben volt hajlandó további hat hónapig várni, ha *Mann* János egy új váltót ad 420 koronáról. A megszorult ember teljesítette ezen követelést.

A második eset még érdekesebb, mert még nagyobb lelketlenségre és fufangra vall. *Lunkán* Lászlóné páris-utcai 764. sz. a. lakos kezének kérte fel *Fülöp* Izsákot, egy 60 korona értékű váltóhoz. Az uzorás a váltót 150 koronáról állította ki s a felvett összegből 60 koronát átadott *Lunkán* Lászlónénak, a többi 90 koronát pedig megtartotta magának, sőt a 150 korona összeget rátábláztatta a

Lunkán házára, akinek ezzel újabb 21 korona kiadást okozott. *Lunkán* tehát csak 39 koronát kapott s 120 koronáról szóló váltót irt alá s ennyi összeg a házára van táblázva is.

A szatócs üzletét is magas kamattal mellett jövedelmezett.

Rác Józsefné Páris-utca 753. sz. a. lakos 40 kr. árúért egy 22 kor. értékű selyem sállat adott *Fülöp*nek zálogba. A zálogtárgyra a zálogjegy tanúsága szerint kamatot is fizetett. Lejáratkor nem tudván fizetni, a sáll oda-vezett.

Bebe Józsefné Páris-utca 759. sz. a. lakos minden ruhája *Fülöp* birtokába maradt 20—30 kr. értékű árak fejében, mert *Bebé* a 20—30 kr. értékű *Fülöp*nek másnap már 2—3 korona összegű követelését kifizetni nem akarta.

Mezey Lászlóné Páris-utca 774. sz. a. lakos előbb 6 majd 12 kor. értékű árut vásárolt, amiért 10 és 20 korona értékű váltót irt alá.

Es ez a piócza még mindig szabadon jár.

UJDONSÁGOK.

Az afrikai rabszolgakereskedés ellen.

Ismeretes dolog, hogy az elhunyt *Ledóchowski* kardinális huga, *Ledóchowska Mária Terézia* grófnő néhány évvel ezelőtt segélytársulatot alapított az afrikai missziók javára: *Kláver Sz. Péter Társulatát*, melynek föllendülése neki az utolsó években sok örömet szerzett.

Ledóchowski kardinális még mielőtt a Propagandának elnöke lett volna, becső baráti viszonyban volt a megboldogult *Lavigerie* kardinálissal és különös érdeklődéssel viseltetett a »sötét földrész« iránt, melynek földrajzát az Ostrovi fogságban töltött két év folyamán kimerítően tanulmányozta.

Huga, akkor még udvarhölgy a toscánai udvarnál, *Lavigerie* kardinálisnak egy London-

— Bocsásson meg — könyörgött most Dezsőfi. Nyomorult voltam s ha meg nem bocsát, úgy nyomorultul fogok elveszni.

A szép leány, kinek szemei inkább félelmet, mint haragot árultak, szó nélkül akart tovább menni.

— Az Egre kérem, ne távozzon így. Elég-tételt kell, hogy önnek szolgáltatassak s önnek bele kell egyezni. Holnap megteszem az intézkedéseket, hogy esküvőnk mielőbb megtörténhessen. S ezzel odalépve hozzá, gyengéden homlokra csókolta őt.

A leány azonban kétségbeesetten rántotta ki magát karjaiból s elsielt.

III.

Az egybegyűlt bizottság előtt másnap reggel Dezsőfi Akos férfias erélyvel vallotta be, hogy ez egyszer ő tévedett, mert a szomorú véget ért leánykát nem sikerült meghódítania.

— Es a rendez-vous? — kértek néhányan, a kiknek Akos eldicsekedett a hódítás ez első eredményével.

— Becsapott akkor, — mert nem jött el. Egész éjfélig vártuk őt Kornéllal. Ugy-e?

Csengőnek egy percze megrándult az arca ezen szavakra, de azért nyugodtan tette hozzá:

— Ugy van.

S mindkettőnek arca elpirult. Egyiké csak a hazugságtól, a másiké — valami mástól is.

Dezsőfi egész tagjában megr-megeit e névre.

— A feleletet elfogdem, — mondá ismét a nő — mer' arczáról olvasom le, hogy ismerte. Nos, én Edithnek, annak a szegény ártatlan, én által kijátszott leánynak, — a testvéreméje vagyok. Hiszt-e már, hogy áthidalhatatlan ír van közöttünk?

Dezsőfi nem tudott felelni, de a fájdalmas visszaemlékezés híven visszatükröződött arczán.

— Bocsásson meg, hogy fájdalmat okoztam önnek. Ezt igazán nem akartam. Midőn ide jöttem erre a találkára, azon elhatározással tettem azt, hogy valami ürügy alatt kiábrándítom. Elrémitem azzal, hogy nővérem halála óta ideg-beteg vagyok s gyakran rohamaim vannak. De most miután megismertem jellemét, tudom, hogy ezt nem fogadta volna el kifogásnak s tovább küzdött volna a kérlelhetetlen végzet ellen.

Dezsőfi ez egyszer igaz fájdalmat s meghatoltságot érzett szívében. Most ő hódolt meg, — a női erény eme igazi mutatépe előtt.

— Elhatározásomat ez a keserű felfedezés sem ingatta meg, — felelte szelíden. Sőt kegyednek sem szabad megakadályozni, hogy jóvá tegyem azt, amivel a másik nővér ellen vétkeztem.

— Ne gondoljon erre. A fő bűnös itt én vagyok. Vétkeztem már akkor, midőn szerencsétlen testvérem elbeszélései folytán s a megmutatott arczkép nyomán, beleszerettem önbe. A drága gyermek pedig annyira nemeset és jót mondott az ő ideijéről, hogy én nem bírtam küzdeni. Itt legalább csak annyi volt a bűnöm,

hogy gyenge valék. De amit aztán tettem, az felülmúl minden ember által kigondolható rosszosságot. Nem tudtam megválni a maga arczképétől s képes voltam megtagadni egy haldokló utolsó kívánságát, aki kedvesének képével akart az örök béke homába távozni. Oh. Ha van Isten, úgy okvetlen meg kell, hogy büntessen és ezzel megboszulja nővéremet.

— Ne tegye lökre magát rémképekkel, — vigasztalta Dezsőfi. Sehol sincs az megírva, hogy szeretni bűn lenne. Pedig a szerelem mindeure képes. Nővére örülni fog odafenn, ha látja a kegyed boldogságát s talán éppen ezért megbocsátja az én bűnömöt is.

— Dezsőfi! Gondolja meg mit tesz. Önnek is kell szenvednie vélem, ha a megholt nővér boszúja sújtani fog, — kiáltá most a leány elhárítván ennek karjait, aki mámorában Kornérről s fogadásáról megfeledkezve, át akarta ölelni őt.

— Akkor szenvedni fogok Margit, magával a sirig, s ha kell együtt halunk meg.

A következő perczben már szenvedélyvel csókolgatta ez utóbbi arczán, a boldogsággyorsan lepergő könnyeit.

A bokor hirtelen megzörrent. Dezsőfi mint egy örült ugrott fel s lélekszakadva futotta be a sétány összes utait.

— Kornél, Kornél, — kiáltozta kétségbeesetten, de a fák susogásán kívül szavára senki sem felelt. A rémülettől megdermedve vánszorogott vissza előbbi helyére.

A fürdő királynője ezalatt már fölkelte helyéről s menekülni akart a közeledő férfi elől.

ban tartott beszéde által indítva elhatározta magát, írni képességét s egész működését a rabszolgá-ellenes mozgalom szolgálatának szentelni. Terve megvalósítása előtt azonban családjá fejéhez, *Ledóchowski* kardinálischoz fordult, az ő jóváhagyását kérve további működésére.

A kardinális következőképpen válaszolt:

Róma, Január 21-én 1889.

Kedves Húgom!

Sietek folyó hó 18-án kelt kedves levelédre válaszulva lelkednek minden haborzást, kételyét eloszlatni, azon nagy, bámulatra méltó munkán való részvétel irányában, melyet ő Szentsége XIII. Leo pápa megindított s *Lavigerie* kardinális kezdeményezett: az afrikai rabszolgaság ellen való küzdelemben.

Lehet-e nagyszerűbb, lelkesítőbb azon élénk érdeklődésnél, melyet ezen magas szent alkotás az egész egyházban és annak fejében kelt, azon önfeláldozó buzgóságnál, melylyel leghíresebb apostolunk annak terjesztésén dolgozik? Azon kételyek, melyeket leveledben fölemlítesz, csakis tudatlanságból eredhetnek, vagy pedig álarcul szolgálhatnak azoknak személyes közönyük palástolására, kik nem akarnak e nagy műben részt venni.

Ő Szentsége encyklikája, *Lavigerie* kardinálischoz intézett levelei, utóbbinak Franciaország, Anglia, Belgia, Holland és Olaszországban tartott beszédei, számos iratai és az ő általa általánosán fölkellett lelkesedés, azon nagy tisztelet, melylyel az államok legbefolyásosabb emberei párt- és valláskülönbőség nélkül iránta viseltetnek — mindebből kitűnik, min alapulnak azon semmitmondó ellenvetések, melyek itt-ott hallhatók.

Ne gondolj tehát édes húgom tévutra térni, midőn ő Szentsége s Afrikának nagy primása szavát követve, Te is részt venni törekedsz sok másokkal az embervadászat s rabszolgakereskedés elleni küzdelemben.

Isten veled és imádkozzál változatlanul hű bátyáért

Ledóchowski M. kardinálisért.

Három évvel ezután, midőn *Ledóchowska* grófnő magas rokona szavában bizva, magát immár teljesen az afrikai missziók szolgálatára szentelte, az isteni Gondviselés úgy intézte, hogy ő Szentsége *Ledóchowski* kardinálist (azt mondják *Lavigerie* kardinális tanácsára) mint a Propaganda szent kongregációjának prefektusát a világ összes missziójának élére álltá s így *Ledóchowski* a huga által szervezett *Kláver Szt. Péter-Társulat* védnöke s később annak legfőbb autoritása lett.

Aki a társulat felől közelebbi utbaigazítást óhajt, forduljon a társulat alapítója s főnöknőjéhez: *Ledóchowska Mária Terézia* grófnő *Salzburg*, Dreifaltigkeitsgasse 12.

* A kultuszminiszter a városhoz. *Wlasics* Gyula vallás- és közoktatásügyi miniszter leiratot intézett Nagyváradhoz, melyben tudatja a városi tanácssal, hogy az országos képzőművészeti tanács — a mely művészeti ügyekben a legfelsőbb fórum, újjászerveztetett és új szabályzatot kapott. Ez az újjászerveztett képzőművészeti tanács szívesen ad a városoknak szobrok, műemlékek, képzőművészeti alkotások ügyében felvilágosítást s ha kell, művészeti pályázatoknál a júri szerepét is elvállalja. A képzőművészeti tanács — mint a miniszter megjegyzi — a vallás- és közoktatásügyi miniszterium hatásköre alatt áll.

* A jövő évi választók névjegyzéke. Nagyvárad város központi választmánya ma, szombaton délután ülést tart, amelyen a jövő évi választók névjegyzéke ellen beadott felebbezéseket tárgyalják.

* Római zarándoklat. Tömegesen indulnak a katolikus tanítók Rómába, s e zarándok ut érdekében mindent megtesz a rendezőség. Gróf *Majláth* erdélyi püspök két egyházmegyébeli tanítót küld ezuttal Rómába, s maga *Vaszary* Kolos hercegprímás is élénk érdeklődéssel tartja szemmel a zarándoklat minden mozzanatát s óhajtása, hogy a magyar kath. tanítók minél számosabban vegyenek részt ez utban.

* Kinevezés. A hivatalos lap közlése szerint a pénzügyminiszter *Foliso* János budapesti zálogházi segédtitkár a nagyváradai pénzügyigazgatósághoz fogalmazóvá ideiglenes minőségben és *Padala* Pál nagyváradai II. osztályú adóhivatali ellenőrt első osztályú adóhivatali ellenőrré nevezte ki.

* A nagyváradai állatvásárok sorsa. A nagyváradai Léderer és Kálmán-féle szeszgyárban most már pár százra megy a szájs- és körmőfájásban megbetegedett ökrök száma, a beoltás folytán. Pár hétig azonban még eltart, amíg az összes állat-állomány keresztülesik a ragályon. Tegnap egymást érte a kérdezősködés a rendőrségnél nem csak Nagyváradról, de a megyéből is, az iránt, hogy a nagyváradai állatvásárokat beszünteti-e vagy sem a földművelésügyi miniszter. *Rimler* Károly polgármester tegnap felutazott a fővárosba, hogy személyesen informálja a minisztert a baj fellépéséről, az óvintézkedésekről s kérje, hogy az állatvásárok beszüntetésétől álljon el. — A miniszter ma, szombaton fog dönteni a város forgalmára, ipar és kereskedelmére oly fontos kérdésben. A polgármester azonnal táviratban tudatja a miniszter döntését s a rendőrség az összes biharmegyei főszolgabírókat telefon utján haladéktalanul értesíteni fogja róla. Jelenleg Arad zár alatt van már hasonló állatragály miatt.

* A kofák tulkapásai. Mind gyakoribb a panasz a rendőrségre, hogy teljesen elhanyagolja a nagyváradai piacot s valóságos protektorává válik a mindent összevásárló kofáknak. Ez az oka, hogy a gazdasszonyok egy része kerüli a piacot, mert nem elég, hogy a kofák mindent kétszeres áron adnak, hanem még gorboságokat is kell ezeiktől tűrniök. Nem ártana, ha egyszermáskor a főkapitány is széjjel nézne a piacon, legalább fogalma lenne az ottani absurd állapotokról.

* A Mensa Academia pályázata. A budapesti Mensa Academia-Egyesület az 1902—1903. tanév első felére a következő pályázatot hirdeti:

1. Az egyesület választmánya által betöltendő mindegy 100 ingyenes, illetve féldíjas ebédsegélyre. E helyekre csak tudomány-egyetemi hallgatók pályázhatnak. A kérvény az elnökséghez címzendő. 2. Rojári gróf Vigyázó Sándor császári és királyi kamarás ur ómentősége által betöltendő három ingyenes ebéd- és vacsora-segélyre. A kérvények az alapítványozóhoz címzendők. E helyekre csak keresztény, tudomány-egyetemi hallgatók pályázhatnak. 3. Budapest székesfőváros tanácsa által betöltendő hat, továbbá Háromszék-, Torontál, Trencsén- és Ung vármegyék. — Pozsony, Szabadka és Szatmár-Németi szabad királyi városok alispánja, illetőleg polgármestere által betöltendő egy-egy ingyenes ebéd- és vacsora-segélyre. E kérvények az illető törvényhatósághoz címzendők, az illetékesség világos felüntetésével, a mennyiben ezen alapítványi helyekre első sorban csak az oda illetékesek tarthatnak igényt. E helyekre tudomány- és műegyetemi hallgatók pályázhatnak. Mindezen bélyegtelen kérvényekhez mellékelendő a) index vagy indexmásolat (első éveseknél érettségi bizonyítvány), a részletekre is kiterjedő szegénységi bizonyítvány. A kérvény (az alapítványos helyekre is) az egyesület hivatalos helyiségében (IV. kerület, Molnár-utca 11. szám) adandók be. A 2. és 3. alatti kérvények beadási határideje szeptember 12., az 1. alattiaké szeptember 20.

* Közlekedés a Kossuth-utcán. Ha valakit a keserves sors arra kárhoztatott, hogy a Kossuth-utcán kelljen napjában néhányszor végigballagnia, az ugyan megtanulhatja a forgalmi akadályok kikerülését. Éppen a legforgalmasabb helyen, az utca nagyvásártéri torkolatánál a járda mindkét oldalán téglákkal van telerakva. Egyik oldalon a bedőléssel bízható Farkas-házat próbálják talpra segíteni már vagy három hete. Kőpor, téglá, homok, vakolat és ezerféle szemét közt gerendák, vasrudak és deszkák vetnek gáncsot a sétálóknak lábának. At akarsz menni a tulsó oldalra: ott ugyanez az élvezet vár rád. A másik oldalon ugyanoly szemét és kötőrmelék foglalja el a járdát, mert ott meg a Fűchsl-testvérek házat építik. Így aztán a Kossuth-utcán a járda teljesen használhatatlan, a járókelők az ökrökkel és lovakkal egy társaságban haladhatnak céljuk felé. Különösen élvezetes ez vásári napokon, mikor itt bonyolódik le a nagy forgalom. Ha egy kocsinak kitérsz, nekimegy biztosan egy barátságos ökröknek s alig ugrol félre, mikor hátulról egy szekérrud orrodra bukkat. Hogy micsoda sártenger lesz itt, ha egy kis eső jön, arról még beszélni sem jó. — Ha már így vagyunk, a két építendő háziur lehetne annyi figyelemmel a közönség iránt, hogy mindkét oldalon két-két deszkasort fektetne le járdáuk. Ha egykor a közönség gyönyörködni fog az ő szép házukban, még abból nem következik, hogy most meg nekik kell gyönyörködniök felebarátaik bukdácsolásában és sároszó és poros ruhájában.

* Mayer Lukács temetése. Brüsszelből távirják, hogy a belga kormány arra kérte a búr vezéreket, hogy szeretné, ha Mayer Lukács holttestét Hollandiába vinnék át és onnan temetnék, minthogy tüntetésektől tart. Erre a búrok megegyeztek, hogy a temetés reggeli 6 órakor lesz az excellesi temető halottasházából. A temetésen a búr vezérek közül csak Botha és neje lesznek jelen.

* Halálozások. Részvétellel vettük a következő gyászjelentéseket:

Alulírottak mély fájdalommal tudatják a legjobb atya, nagyatyja, dédatya és rokonnak *Moldovány* Gergelynek folyó év aug. 22-én, reggel 1 órakor, élte 81-ik évében hosszas szenvedés után történt csendes elhunytát. Az Urban megboldogult drága halott földi maradványai folyó hó 24-én, d. u. 4 órakor fognak Réu-utca 918. szám alatti saját házában a róm. kath. anyaszent egyház szertariája szerint beszenteltetni s az olasz-i sikertben nyugalomra tételni. Az engesztelő szent misédőzött folyó hó 25-én, d. e. 10 órakor fog a Premontreiek-templomában az Egék Uráknak bemutatni. Mely végtisztességtételre az elhunyt rokonai, barátai és ismerősei tisztelettel meghívatnak. Nagyvárad, 1902. aug. 22-én. Az örök világosság áldásáért nekik! *Moldovány* Mária, férj. öz. *Fehérváry* Józsefné, *Moldovány* Sándor, *Moldovány* József, *Moldovány* Juliánna, férj. ifj. *Zonda* Györgyné az elhunyt gyermekei. *Moldovány* Sándorné szül. *Mastyák* Luiza, *Moldovány* Józsefné szül. *Körözi* Luiza az elhunyt menyei. ifj. *Zonda* György az elhunyt veje, *Fehérváry* Teréz férj. *László* Gyuláné, *Fehérváry* Mariska férj. *Hegedüs* Lajosné az elhunyt unokái. *Fehérváry* József, *Moldovány* Béla, *Moldovány* Margit, *Moldovány* Erzsike, *Moldovány* Gusztáv, *Moldovány* Ferencz, *Moldovány* Erzsik, *Zonda* Lajoska, *Zonda* Kálmán az elhunyt unokái. *László* Gyula, *László* Lajos, *Hegedüs* Lajos dédunokái. Öz. *Balog* Adámné sógornője. *László* Gyula, *Hegedüs* Lajos rokonai.

Alulírottak mély fájdalommal tudatják a szeretett jó nő, anya, nagyanya, testvér, sógornő és rokon *Alföldy* Mihályné, szül. *Gógán* Mária f. évi augusztus 22-én, reggeli 8 órakor, nyolcz napi betegség után életének 58 ik, boldog házasságának 26-ik évében történt gyászos elhunytát. A megboldogult drága halott földi maradványai f. hó 24-én, d. u. 4 órakor

fognak a görög kath. egyház szertartása szerint Pecze-utca 134. sz. háztól az ujjvárosi központi temetőben örök nyugalomra tételre. Mely végtisztességtételre az elhunyt rokonai, barátai és ismerősei tisztelettel meghívotnak. Nagyvárad, 1902. aug. 22. é. Aldás és béke lengjen porai felett! Alföldy Mihály férje. Marosy Imréné, szül. Almássy Rozália, Almássy Sándor gyermekei. Marosy Imre veje. Almássy Sándorné szül. Lipsey Vilma menyje. Gábor Józsefné, szül. Gógán Julánna testvér és gyermekei. Gábor József sógor. Marosy Gyula, Marosy Margit, Almássy Gyula, Almássy Miklós, Almássy Margit unokái.

* **Mi van eladó?** Szent István napján tekintett egyik olvasónk az ablakán, hogy a madarak ünnepi csicsérgésében gyönyörködnek. Csillogott a napsugár, kacagott az enyhe szellő és az ablak alatt a várt csicsérgés helyett fülhangzott az ismert nyekergés:

— Mi van eladó?

Olvasónk rákiáltott az öregemű úzérre, hogy ma ünnepe van, ma munkaszünet van épp úgy, mint vasárnap; hogy mer hát mégis házalni? Mire ez egyet legyintett kezével, mintha mondotta volna: »Kezddősz!« aztán odabökte:

— Nü, hisz ez csak olyan mondva csinált ünnepe!

Aztán tovább haladt és nyekergett ismét:

— Mi van eladó?

A miből látható, hogy eladó nálunk minden, még a Szent István napi munkaszünet is.

* **Rajtélyes gyilkosság.** Az India vinkovcei vonaton rajtélyes gyilkossági eset történt kedden éjjel. A slakovcei és jankovcei állomások között lakó Rákity Mitó vasúti őr szerdán reggel, amint a pályatestet bejárta, a töltés mellett egy uri ruhás holttestre bukkan, melynek nyaka át volt metszve. A pályőr azonnal jelentést tett az esetről s az eddigi nyomozás alapján kiderült, hogy a meggyilkolt szerbiai alattvaló marhakereskedő volt, aki négy társával utazott egy fülkében s Mitrovicán este 7 órakor szállottak vonatra s mind a négyen Vinkovcig váltottak jegyet. A meggyilkoltak zsebei teljesen ki voltak fosztva, csupán a Mitrovicán váltott vasúti jegyet találták meg nála. A nyomozás kiderítette azt is, hogy a gyilkosságot a vonaton követhették el és pedig vele utazó három társa. A vasúti személyzettől nyert személyleírás alapján megállapították azt is, hogy a három gyilkos Vinkovce előtt egy állomással, Mirkovcin szállt ki s még azon éjjel elmenekült s eddig nem sikerült nyomukra akadni. Ugy a hulláról, valamint a gyilkosokról vett személyleírást megküldték a hatóságoknak és különösen a szlavoniai csendőrség fejt ki erélyes nyomozást, mert a gyilkosok Szlavónia belsejébe menekültek.

A könyvkötés művészete.

— Lévai Márton gyártelepe. —

A modern könyvkötés hazánkban csak az utóbbi évtizedekben vett nagyobb lendületet. Nem sok ideje, hogy *Gottermayer* Nándor budapesti könyvkötő gépek segítségével gyárilag kezdte a könyvkötést üzni, miáltal az hazánk nagyiparái közé emelkedett.

Azóta sok ambícióval többen igyekeznek ezt az iparágat tökéletesíteni, fejleszteni és olyan nivóra emelni, hogy annak produktumai a magyar faji jelleg tökéletes kidomborításával nemcsak a nagy közönség fokozott esztétikai igényeit elégítsék ki, hanem azok a művelt világállamok hasonló ipartermékeivel minden tekintetben egyenlő rangra emelkedjenek.

A verseny képességének ily módon való biztosítása s ezen iparág termékeinek kedves hazánk határain túl is messze földön ismertté és híressé tétele által oly — hazafias szempontból is föltötte fontos — a jövőt illetőleg pedig kiszámíthatatlan előnyöket nyújtó munkát végeznek az illetők, hogy az mindenképpen csak dicséretükre válik.

Ezen férfiak sorában az elsők között foglal helyet *Lévai Márton* nagyváradai könyvkötő, a ki Nyugat- és Közép-Európa kulturálmait beutazva s *Nagyvárad város ösztöndíjával* a párisi világiállítást is megtekintve a világ összes művelt államainak könyvkötő iparágát hosszas és beható tanulmány tárgyává tette s a látottak és tapasztaltak alapján és azok észszerű felhasználása mellett Nagyváradon olyan nagyszabású könyvkötő iparvállalatot létesített, a mely országunk hasonló vállalatai között — úgy *nagyarányu berendezése, mint produktumainak kiválósága, de főképpen bámulatos olcsósága miatt — az első helyen áll.*

Lévai Márton fő utcai műterme 15 év óta híres, most hogy gyárrá alakította át üzletét még szélesebb körben híresebb lesz bizonyára rövid idő alatt. Maga a gyártelep egy fő és több mellék helyiséget foglal magában.

A főterem 700 m³ űrtartalmával imponál. Ebben vannak elhelyezve azok a gép-kolossusok, a melyek az embernek munkájában segítségére vannak.

A gyárhelyiség egész modern berendezésű; oly sok szakra van felosztva, hogy e tekintetben a legelső budapesti gyárakat is felülhaladja.

Az első osztályban a *szépirodalmi* szakban készülnek a magyar és külföldi írók könyveinek külső ruhái. Ki hétköznapi perkál ruhát vesz magára, ki teljes ünnepi ornátusban pompázik, de a hivatott szakmunkások keze között s a tulajdonos állandó és éber felügyelete mellett mindenik könyv olyan ruhát kap magára, a mely őt szerzője révén méltán megilleti. A szépirodalmi osztály 7 munkást foglalkoztat.

A második osztály a *tankönyvirodalom*. Sok hivatásos kultiválója van Nagyváradon is; ezért van, hogy ez a legnépesebb osztálya az egész gyárnak. A tankönyvirodalom szopora termékeinek tartóssá tétele 10 embert tart folytonos munkában.

A harmadik osztályban készülnek a *disz-művek*. Ez a legdrágább osztály. Nagyonbrészt fényűzési czikkeket: disz- és tiszteletbeli tagságról szóló oklevelet s más efféléket készít itt 3 egyén drága pénzen. Hja a luxust fizetni kell! Dehát nálunk erre is telik. S a kinek telik: birja is, mert — muszáj.

A negyedik osztályban csinálják az *üzleti könyveket*. Ilyet csak két helyen csinálnak hazánkban Riglernél és Posnernél Budapesten. Ez az oka, hogy üzleti könyvekért 10.000.000 frt vándorol ki évenként a külföldre. Lévai azt akarja ezen ág meghonosításával s a vonalzó intézet felállításával elérni, hogy ez a pénz itthon maradjon. Sőt még vérmesebb reményei vannak. Ilyen produktumokkal még a külföldet is ő akarja elárasztani nemsokára. Segitse az Isten minél hamarabb. Daczára, hogy ezen osztály berendezése most még csak a legszükségesebb dolgokra szorítkozik, mégis 8 embert tart folytonos munkában.

Az ötödik osztályban 6 ember a *hivatalos munkákkal* van elfoglalva. Itt jegeczitik ki a »közigazgatás egyszerűsítését.« Hadd gyönyörködjék benne az utókor is!

A hatodik osztály a *passpartout-k, a képkeretek* osztálya. Ezt egy ember is győzi; amiből az a tanulság, hogy nálunk még kevés olyan kép van, amely méltó keretre érdemes s ami van is többnyire méltatlan keretből nézi a világot. Lévai ezt a méltatlanságot is meg akarja szüntetni. Igaz, hogy marad még elég, dehát eggyel kevesebb lesz.

A *doboz-gyártással* a gyár hetedik osztályában már 4 ember bibelődik. Itt készülnek különféle alakban és nagyságban azok a dobozok amelyek szakszerűen rendezett könyvtárakban és kereskedésekben használatnak. Ez utóbbiakban raktározzák el betürendben és *pormentesen* az *adósokat*, még pedig mint ez osztály élénk forgalma gyanítani enged mind a négy évszakban fölös számmal.

A nyolczadik osztályban vannak a gyár legszegényebb munkásai az *aranyozók*. Az egyik a kezével a másik géppel aranyoz, de mind a kettő tüzzel s mint minden aranyosnáló egyik szegényebb mint a másik. Könnyen költi az aranyat ma, hiszen majd csinál holnap másat.

Az utolsó osztály a *vonalzó intézet*. Itt

vonalozzák a különféle tűzeti, takarékpénztári és gyári fő- és segédkönyveket, író- és rajzfüzeteket hárman 3 színben. Olyan akkurátosan készítik, mintha legalább is bankót csinálnának.

Nem érdektelen a gépek felemlítése sem. Ma már azt a munkát, amit az ostoba gép elvégezhet, nem bízzák az okos emberre; hadd csinálja a gép; gyorsabban is tudja, meg talán sokszor jobban is tudja. Van a gyárban 5 *fűző* gép, amely maga csinál magának czéznát — érczből s össze is kapcsolja olyan ügyesen és olyan hamar, hogy az ember az alatt az idő alatt még kigondolni sem ér rá. A könyvek széleit 3 *papírvágó* gép metszi egyenesre; egy ezek közül egyszerre mind a 3 oldalát le tudja nyesni.

Van azután 4 sajtó vagy szorító prés. Itt készül a könyvek darázs dereka; némelyik moletebb könyv ötször-hatszor belekerül a présbe, míg megkapja a tetszetős formát. A *könyvegerincz-gömbölyítő* gép a könyvek mellét vájja ki, a melyet, hogy tartósabb legyen s ne piszkolódjék, különféle tarka színekre festenek. A könyvek szögletét a *szögletkerékítő* géppel formálják szép gömbölyűre. Ha a könyv táblájának ferde levágásának kell lennie, ezt az *élítő* vágó géppel végzik. Ezen gépekből 1—1 is elég még most. A tankönyveket ércsarokkal az *ércszegleteső* látja el; ezeken kívül van még 1 *lyukasztó*, 2 *számozó*, 1 *vonalzó* és 2 *aranyozó* gép a gyártelepen.

Összesen 26 különféle gépen végzi a gyár 44 alkalmazottja a saját külön dolgát. A munkások példás egyetértésben élnek, — mindenkinek meg van a maga dolga, a melyet szinte vezényszóra ritmikusan végez. Alig beszélnek egymáshoz; csak a gépek serczenése s a kések nyiszszanása hallatszik fel olykor-olykor.

A munkások 10 órát dolgoznak naponként s vasárnap teljes munkaszünetet tartanak. Munkájukat jó kedvvel, szinte örömmel végzik. Hisz gyönyörűség is látni mint alakul, mint formálódik a nyers anyag az ember munkás keze között művészi értékűvé. A disznóbőr, melyet rőfögös gazdája pár héttel előbb még a sárban hentergett, ma már gyönyörű vak nyomásokkal és pazar aranyozással valamely könyv sarkán vagy oklevél czimlapján diszeleg. Boldog állat te, de szép sorsra jutottál! A holt anyag szinte megelevenül s beszélni látszik: az okos és örökké fürkésző emberi elme öntudatos ténykedése minden bizonynyal megérthető belőle.

A munkások fizetésüket hetenkint kapják; van olyan a ki 32 koronát is kap; a legkevesebb fizetés 10 korona; minden hét végén átlag 718 koronát fizet ki Lévai csak munkabért, ami esztendő alatt már csinos kis vagyont, kb. 40.000 koronát képvisel.

Hogy Lévai Márton üzlete nemcsak Nagyváradon ismerős, annak bizonyossága a postakönyve, a melybe a szállítások helye van följegyezve. Innen olvastam ki: *Budapest, Szeged, Kolozsvár, Kassa, Szolnok, Szegszárd, Gyulafehérvár, Szatmár-Németi, Késmárk, Debreczen, Maros-Vásárhely, Nagyszeben, Brassó, Miskolcz, Fászberény, Pécs, Szerencs, Arad, Rozsnyó, Gyöngyös* stb. városok nevét. Sőt meghódította *Szerajevót* és *Bécs* is. Jól van ez így! Legalább a könyvét *kössék* meg a sógnak nálunk, ha már őt magát nem tudják!

Csak előre Lévai Márton! Hódíts és megint hódíts és szerezz a magyar iparnak olyan dicsőséget, a magyar névnek olyan tiszteletet, mint a milyenről én — álmodom.

Bodnár János.

TANUGY.

Vizsgálat és beiratás a tanítóképzőben.

A nagyvárad kir. róm. kath. tanítóképzőnél az 1902—3-ik tanévben a *javitó vizsgálatok* 1902. szeptember 6-án délelőtt 8 órakor; a *fölvétel* az I-ső osztályra és *beiratások* a II. és III-ik évfolyamra 1902. szeptember 6-án délután eszközöltetnek; az ünnepélyes »Veni Sancte« szeptember 8-án lesz.

Az I-85 osztályba oly éptestű ifjak lephetnek, kik 15-ik évüket betöltötték, zenei hallással bírnak, a közép vagy polgári iskola 4. osztályát elvégezték vagy fölvételi vizsgálatot állanak ki. A keresztlevél és védoltási bizonyítvány bemutatandó. Jóviseletű, szorgalmas, de vagyontalan növendékek hónapankint 9—10 korona segélyben részesülnek. Minden növendék köteles magát hegedűvel ellátni.

Nagyvárad, 1902. aug. 22-én.

— Az igazgatóság.

Beiratások a g. kath. iskolába.

A nagyváradai gör. kath. 4. osztályu nyilv. elemi fuiskolába a beiratások az 1902/3. tanévre folyó 26-án fognak megkezdődni és tartanak bezárólag szept. 4-éig. A rendes előadások szeptember 5-én, illetve 8-án fognak megkezdődni.

A felvételi napló pontos betöltése és vezetése céljából a beiratásra minden gyermek szülege, gyámja, vagy ennek megbízottja kíséretében jelenjék meg.

A beiratás azon osztály termében fog eszközölni, melyre a gyermek magát felvétetni kívánja.

A beiratáson előbbi osztály sikeres elvégzését igazoló bizonyítvány felmutatandó: ennek hiányában csakis felvételi vizsga sikeres letétele után iratható be a tanuló az általa, vagy szülege által óhajtott osztályba.

A kevésbé megbízható falusi iskolából jövő, gyengébb bizonyítvánnyal ellátott tanuló, különösen a 4-ik osztályba, csak sikeres felvételi vizsga után iratható be.

A későbbben jövők csak elfogadható ok kellő igazolása mellett vétetnek fel.

Miről a t. szülék és gyámok ezennel tisztelttel értesítettek.

Kelt Nagyváradon, 1902. aug. 22-én.

— Az igazgatóság.

SZINHÁZ.

Beiratás az országos színművészeti akadémián.

Az országos m. kir. színművészeti akadémián a beiratások az előkészítő osztályba szeptember hó 7. 8. 9-ikén, az akadémia I. és II. osztályába pedig szeptember 10. és 11-én tartanak meg d. u. 3 óráig kezdve.

Az országos m. kir. színművészeti akadémiába való felvételhez megkívánatnak: a) Színpadias, csinos alak. b) Tiszta kiejtésű, csengő hang. c) Kifejlett testi alkotás mellett (melyről az intézeti orvos ad véleményt) legalább 18 éves kor a férfiaknál, legalább 16 éves kor a leányoknál, mi hiteles okirattal bizonyítandó. d) Annyi műveltség és iskolai képzettségről való bizonyítvány, a mennyit e korban minden művelt ifjútól megvárhatni, különösen a magyar nyelvian alapos ismerete. e) Szülői vagy gyámi megegyezés. A mely jelentkezővel ezek nem személyesen jelennek meg, megegyezésüket hiteles irában tartozik az illető felmutatni. f) A jelentkező növendék csupán a valóságos és törvényes családi nevén irathatja be magát. g) Jó magaviseletről szóló erkölcsi bizonyítvány, mely vagy iskolai bizonyítvánnyal, vagy hatóságilag, vagy ismert egyének aláírásával mulhatatlanul igazolandó. h) Minden újonnan jelentkező az előkészítő osztályba csak próbaidőre vétetik fel; ennek letelével újabb vizsgálatnak vettetik alá. A fölvétel tehát nem végleges, a letelt próbaidő után a tehetség-telen, vagy hanyag növendék elbocsáttatik. i) A belépő új növendék 2 korona beiratási díjat s 10 korona felvételi díjat, valamennyi növendék pedig 2 korona beiratási díjat, azonkívül 60 korona tandíjt tartozik 2 részletben u. m. 30 koronát a felvételtkor és 30 koronát február 1-én előre fizetni. f) Minden fölvett növendék tartozik szülőivel, vagy gyámjával együtt az eléjük terjesztendő kötelezvényt aláírni.

Bővebb értesítést az mt. igazgatósága (Kerepest-ut 1. sz. III. em.) készséggel ad. Budapest, 1902. augusztus hóban. Az igazgatóság.

MULATSAG.

Diák hangverseny a Fekete Sasban. 24-én vasárnap érdekesnek ígérkező műkedvelő előadást rendeznek *Füredi József* közreműködésével a vakációzó diákok. A változatos repertoire után táncz következik. Kezdet: este 8 órakor. Helyárak: 2 kor., 1.50 kor., 1 kor.

A Vörös kereszt tánczestélye Szalontán. A nagy-szalonta-vidéki vörös kereszt választmány s saját pénztára javára, n-szalontán, folyó évi szeptember hó 6-án, a népkerti vigadóban *táncmulatságot* rendez. Maróvits Antalné, egyleti elnök. Széll Káimán, egyleti elnök. Lovassy Liptay Ilona báróné, egyleti alelnök. Szikszay Lajosné, vig. biz. alelnök. Dr. Beöthy Pál, vig. biz. alelnök. Fráter Emil, vig. biz. alelnök. Fábian L. Dezső, vigalmi bizottsági pénztárnok. Sütő Antal, egyleti titkár. Belépti-díj: személy-jegy 2 korona. család-jegy 5 korona. Kezdet 9 órakor. Felülfizetések köszönettel fogadtatnak és hiriapilag nyugtáztatnak.

TAVIRATOK.

A király Pólában.

Budapest, augusztus 22. A »Piccolo« jelenti, hogy Ferencz József király szeptember elsején déli egy orakor külön vonaton Pólába érkezik a tengeri hadgyakorlatokra. A király a »Miramar« yachton fog megszállani. A fogadás az admirális palotájában fog végbemenni. A király szeptember 4-ikén utazik el Pólából.

A hercegprimás Pesten.

Budapest, aug. 22. (Saj. tud. táv.) Az esztergomi hercegprimás ma reggel Pestre érkezett. A hatóságok tisztelegtek nála, kik előtt kijelentette, hogy két hétig marad az ország fővárosában.

Az olasz király Párisban.

Páris, augusztus 22. Beavatott forrásból jelentik, hogy a olasz király még a tél folyamán Párisba jön Lombet elnök látogatására. A királyt Helena királyné és Zanardelli és Prietti miniszterek fogják kísélni. Egyid-jüleg a bresti kikötőbe egy olasz hajóraj fog érkezni a genuai herceg parancsnoksága alatt. (M. T. I.)

Diákok Jókainál.

Budapest, aug. 22. (Saját tud. táv.) *Jókai* Mórt legnap fiatal tanulók keresték fel, hogy az országos Kossuth-ünnep előtt hat nappal megtartható Kossuth-ünnepélyen való közreműködésre kérjék fel. Jókai kijelenté, hogy a kérelmet nem teljesíti, mert a terv képtelenség és szétforgácsolná a nemzeti lelkesedést. Kérte őket, hogy csallakozzanak a nemzeti ünnep kiküldöttjeihez és így emeljék az ünnep fényét és népszerűségét.

A német császár vendégei.

Varsó, augusztus 22. A német császár Chertoff varsói főkörmányzót is meghívta a poseni hadgyakorlatokra. A főkörmányzó ötven orosz tiszt kíséretében fog Posenbe utazni. (M. T. I.)

Búrok hazatérése.

Szent-Ilona, augusztus 21. A Canad a szállítóközös tegnap innen mintegy ezer búrt vitt Dél-Afrikába.

Magyar sértő honvéd főhadnagy.

Budapest, aug. 22. (Saj. tud. táv.) *Türk* Ferencz, a zágrábi 25-ik honvéd gyalogezred főhadnagya egy károlyvárosi vendéglőben magyarul beszélő embercsoportra tegnap rátámadt.

— *Magyar kutyák! Ki a teremből! Egy Isten van! A horvát! Egy zászló a horvát! Egy nép! Es az is a horvát, Kiverlek innen ronda dögök!*

A magyar érzelmű honvéd tiszték távozni akartak, az ezredes azonban nem engedte őket. A közös tiszték tapsoltak Türknek, ki erre kirántva kardját a két fejű sást és a közös hadsereget kezdte szidalmazni. A tiszték mindannyian elhagyták a termet és tüstént feljelentést tettek Türk ellen az ezredparancsnokságnál.

REGÉNY-OSARNOK.

Tüzzel-vassal.

Irta: Sienkiewicz Henrik.

64.

Kis idő múlva ott állottak a ház előtt. Csöndesen fogadta őket az udvar, a kutyák nem ugattak, békésen sugárzott alá a hold. A kertből cseresznye- és almafák virágának illata szállott, oly szép, oly méla, oly költői volt az éjszaka, hogy csak a szerelmes dalnok hiányzott, aki kedvese akláka alatt románczot pöngessen a lautján.

Egy-két ablak világos volt még.

A két lovak lassan közeledett a kapuhoz. Az éjjeli őr fölriadt és rájuk kiáltott.

— Ki jár itt?

— Én vagyok, Maxim, nem ösmersz meg?

— Nagyságod az? Hozta Isten!

— Nyisd föl a kaput.

— De rég láttuk nagyságodat! Hülsen lett már Rostoghoz!

Csikorogtak a lánczok, lecsapódott a hid s a két férfi belépett a folyosóra.

— Hallod-e, Maxim, ne zárd be a kaput.

A hidat se kell fölvonnod, mert még az éjjel tovább megyünk.

II.

A Kurzevicak még nem aludtak. A vacsoránál ültek kűnn a fegyverekkel megrakott folyosón. Mikor a belépőket meglátták, ijedten ugrottak fel. A hercegnő rémülten tekintett rájuk s a két herceg, Simon és Mikolaj szorongva húzódtak egymáshoz.

A hercegnő szólalt meg legelőször:

— Bohun, mit keresel nálunk?

— Látogatóba jöttem. Talán nem láttok szívesen?

— Dehogyan nem. Csak azt esodálom, hogy elhagyhattad a csehrini őrséget. Hát a társad kicsoda?

— Sagloba, a barátom. Nemes ember.

— Hozott az Isten, szóit a hercegnő és fiait ismételték:

— Hozott az Isten.

— Nagyaszonnyom, mondotta Sagloba, tudom, hogy a hivatlan vendég nem kedves a háziasszonyoknak, de a példaszó azt mondja, hogy aki a mennybe akar jutni, az terített asztalt tegyen az éhező fölé és teli poharat adjon a szomszárának.

— Ül le hát, vitéz, egyél és igyál kedvedre. Mondd csak Bohun, fontos ügyben jössz?

— Ugy lehet.

— Milyen ügyben?

— Majd rákerül a sor. Hagy fujom ki magam egy kissé. Ugyancsak gyorsan jöttünk. Mit csinál a hercegnő?

— Egészséges.

— Látni szeretném.

— Már alszik.

— Kár. Nem maradhatok soká!

— Hová sietsz?

— Háborus világot élünk, résen kell lennünk, minden perczben megindulhatunk a kozákok ellen. Látod, anyám, azelőtt együtt jártunk velük rabolni, együtt zsákmányoltuk a sok drága török holmit, czimboráltunk velük s most ellenségeink.

A hercegasszony azt hitte, hogy megértette, miért jött Bohun. A lázadókhöz akar csatlakozni s fiait is meg szeretné nyerni.

— Te kinek a pártján állasz?

— Nehéz dolog lesz, de fegyvert fogok a tulajdon véreim ellen.

— Mi is így teszünk, — mondták a hercegek.

— Chmielnickij áruló!

— Az árulóknak pedig halál a méltó jutalom, — felelte élesen Bohun. Aztán folytatta.

— Ilyen az élet. Aki ma barátod volt: holnap a Judásod lesz. Nem bizhatik ma már senkiben sem az ember.

(Folyt. köv.)

NYILTTER.

Értesítés.

Építkezéseink tartama alatt bornagykereskedésünk és pálnkatözdéink irodáiba a bejárat a szomszéd Haas-Gottlieb-féle ház kapuján át történik.

Tisztelettel:

Füchsl Testvérek.

KÖZGAZDASÁG.

Mézelésre kiválasztott törzseink ok-szerű kezelése.

Csak fiatal s termékeny anyával bíró igen népes vagyis erős törzsek, melyek nem rajzoltak, vagy rajzási készülékekkel elfoglalva nincsenek, tehát fentjelzett királynéjukat az első mézlegető beállta előtt nyerték, hozhatnak csak teljes mézjövédelmet.

Ha tavasz beálltával vagy bármikor meg-rajzolt valamely törzsünk, akkor e törzs a nyert rajban hozta meg az évi jövédelmet. Ugyanekkor a rajzás idejét követőleg egy a rajzolt törzs, mint a raj, valamint a kezdő azaz ujszalád előlről kezdi egész háztartását, mindenben előlről kezdi a gyarapítást. Tehát a rajzolt törzs és a nyert raj, kezdő háztartásra válik, mindkettőnek törekvése az építés, fiasítás s az ezek előállítására nagymértékben szükséges méz és himporhordás.

Csak a fentebbiek előállítása után, midőn ifju korból megélemedettségre fejlődik a család, következnek tulajdonképp a mi számunkra a mézhordás.

Hanem ez a kora fejlődött méhcsalád, ha őt okszerű kezelésünk által ismét fiatalosra nem segítjük, nem arra törekszik, hogy nekünk azaz ami javunkra főösleges mézet gyűjtson. Törekvése ily rajzolt törzsnek és rajnak végeredményképp ismét a rajzás, vagy ami egyremegy, az új családalapítás.

Igy megy az évről-évre új családalapítás-tól számítva a rajzásig. Ez idő alatt gyűjtenek ők mézet saját viszonyukat tekintve eleget, sőt bő mézlegető idején ennél is többet. Eöb-ből tölük elvenni nem szabad, csak a fölösleget. Ez pedig kevés arra, hogy a velök való bánásunk s reményünk jutalmát abban megfizetve lássuk. S mert a természet törvénye szerint, ők nem nekünk, hanem saját maguknak s ekkép évi szükségleteik fedezésére gyűjtenek, fent leirt rajzás megengedés mellett nem is kívánhatunk tőlük többet, mint az így esetleg fölülmaradt mézfölösleget. Gyakran meg-esik, főleg szárazság idején s őszi mézlegető hiányával, hogy a fölöslegetől mi sem lett s ily rajzolt törzs és raj télen még mézszükséget is szenved.

Minden méhész meggyőződött arról, s tudja azt, belátta, hogy az új anyával bíró törzs vagy raj mily kitaró szorgalommal végzi

mindennapi dolgát. Rajzással nem foglalkozik, gyűjt, épít, fiasít s ezeket, mint szerzett va-gyont, mint begyűjtött értéket feltékenységgel őrzi, s minden kár vagy ellenségtől ha kell, még élete árán is megvédelmezi. Az ily fiatal anyával bíró törzs vagy raj szorgalma igen nagy, munkálkodik és pedig nem czél nélkül. A rajnak hiányzik a lép, méz és fiasítás — míg a rajzolt törzsnek a néphiány az, mit főképp pótolnia kell. Ez ennek, az meg azok-nak előállításában, de nem a mi czélunk irá-nyában fírad.

Ha a fentebbieket nekik úgy a mint ők azt természetadta hajlamuk folytán tenni szok-ták, megengedjük, úgy nem okszerű méhészet-tel, csak méhtartással foglalkozunk. Méhtartás esetén nincs is tulajdonképp nekünk az ő belső foglalkozásuk irányában semmi jogunk, be-szavatkozásunk, legfeljebb a kártevő állatok stb. ellen védjük meg őket. Ekkép meg kell elé-gednünk, ha van, a fönt említett fölös-leggel.

Az okszerű méhkezelés és ennek ide vo-natkozó szabálya azonban más irányt jelöl a mézelésre szánt s e czélra kiválasztott tör-zsek erejének kihasználására. E szerint nem szabad megelégednünk a raj és rajzolt törzs-nek ily mennyiségű mézfölöslegével, a mi fenti kezelés folytán nekünk véletlen marad; hanem az eddig előadottak nyomán a leglénye-gesebb részleteknek figyelembe vételével ipar-kodjunk mézelésre szánt s kiválasztott tör-zseink erejét egy egészben össze artani, vagyis ily törzseknel a rajzást és rajzási hajlamot idejekorán megakadályozni. Ekkép az erejét egy egészben összetartott törzsnek mézfölös-lege sokkal több, mint egy rajzolt törzsnek és ettől származott rajnak együttvéve, mert előbbi belső munkáját főleg mézfölöslegét a már meglevő vagyona felett és pedig a mi számunkra vég i, hordja, — míg a két utóbbi t. i. a rajzolt törzs és raj nagy szorgalmával behordott értékét, mézét kizárólag saját szük-ségleteinek fedezésére fordítja.

E végből nem szabad mézelésre kiválasztott törzseinknek megengedni a rajzást, hanem anyátlanitás, vagyis fiatal anyára segítés által őket, mint mézlegető előtti tehát korai törzs-rajokat egyenesen a bekövetkezendő vagyis leg-első mézlegetőre, tehát tisztán és mézgyűjtésre igazítsuk.

Az így újanyára segített törzsek fölötté mézelni fognak. Mézelhetnek is, mert rajzás által nem forgácsolták szét erejüket. Minthogy pedig háztartásukban mindennel rendelkeznek, lép, nép és fiasítással bírnak, ezek előállítására szükségük nincsen, s rajzásra nem gondolnak, kizárólag mézgyűjtéssel foglalkozhatnak.

Az ily anyátlanitott vagyis új anyára segí-tett törzsek mézeredménye, más megrajzolt törzsek vagy rajok mézeredményéhez viszonyítva meglepő mennyiségileg. Nemcsak a neki szükséges évi táplálékot, de ezen felül hord annyit, melylyel a rájuk fordított gondozásunk s fáradságunk jutalmazva leend.

Ha az előbbiekől átlátva tudjuk azt, hogy a méhek kitűzött czél szerint foglalkoznak, ha tudjuk azt, hogy a méhek a mi épen nekik szükséges vagy hiányzik, mindig annak beszer-zésén fáradoznak, s ha világos előttünk az, hogy fiatal királynéval bíró törzsek rajzással s e tekin-tetbeni készülékekkel nem foglalkoznak, úgy könnyű megállapítanunk a főszabályt, melyet mézelésre kiválasztott törzseink kezelésében követnünk kell.

E főszabály pedig a következő: **„Minden mézelésre kiválasztott törzsünk kezelésénél fő czélunk legyen minél hamarabb herékre szert tenni s az után e törzsek anyátlanitása vagy új anyára nevelése által azokat késő őszig megtartani; mert csak korán nyert fia-tal s termékeny anyával bíró népes méhcsa-ládok adhatnak biztos és nagy méz jöve-delmet.”**

E főszabály szerint minden mézelésre ki-választott törzsünket a rajzástól megóvándó, még mielőtt az első mézlegetőt megérnők, ko-rán tavasszal új anyára segítjük. Ez által a törzs nem rajzik, meg nem oszlik, erejét nem veszti, lép, nép és fiasítással rendelkezik s raj-zással s annak előkészületével mézlegető be-állítlan nem foglalkozik, hanem igenis a méz-gyűjtéssel.

Hogy korán, mézlegető beállta előtt fiatal s termékeny királynéra miként segíthetjük tör-zseinket ezuttal csak annyit, hogy az egy kü-lön fejezetnek anyaga.

Pecze-Szölös, 1902. aug. hó. *Fallosy.*

Közel Jövő és Törzs

Törzseink jelentősége.

— A Tiszántúli eredeti távirata. —

Értéktörzsök.

Budapest, aug. 22.

Osztrák hitel	697.—
Magyar hitel	701.—
Államvadás	—
Államvadás	—
Magyar jelölés	509.50
Magyar jelölés	472.—
Magyar jelölés	—
Magyar jelölés	—

Matricidók.

Budapest, aug. 22.

Buza októberre	8.01
Buza áprilisra	8.98
Tengeri	5.16
Rozs okt	6.58
Zab apr.	6.—
Káposzta, repce, sz. sz.	96

Hivatalos Árfolyások

a budapesti áru- és élelmiszerboltok 1902. aug. 22-én

Magyar aranyjáradék 4%	121.25
Magyar koronajáradék	97.90
Magyar vasúti kölcsön aranyban 4%	118.60
Magyar vasúti kölcsön ezüstben 3 1/2%	100.—
Magyar keleti vasúti államkötvény 1873-80	119.—
Magyar földművelésügyi kötvény 4%	97.90
Itáliai j. mezei kötvény	100.—
Horvát-szlavóniai kötvény	97.50
Magyar nyereségy-sorsjegy-kötet	208.—
Tiszszabályozás s. sz. a. sz. kötvény	152.—
Osztrák járadék papirban	101.50
Osztrák járadék papirban	101.50
Osztrák járadék aranyban	121.50
Osztrák korona járadék	99.50
Osztrák államsorsjegyek	152.50
Osztrák magyar bank részvény	15.85
Magyar hitelbankrészvény	780.—
Osztrák hitelintézet részvény	719.—
Párisi visita	95.17
20 frnkos arany (Napoleon'dor)	19.06
Németbirodalmi márka	117.07
Londoni visita	289.75
20 márkás arany	28.42

A szerkesztésért felelős:

Dr. VUCSKICS GYULA.

Nagyvárad város jog- és gazdasági tanácsnokától.

Árlejtési hirdetmény.

Nagyvárad város tanácsától nyert megbízás folytán 1902. évi szeptember hó 25-ik napján d. e. 10 órakor a városház nagytermében a következő a következő vállalati munkálatokra nyilvános árlejtést fogok tartani.

Vállalati munkálatok:

A város részére 1903. év január 1. napjától 1905. december hó 31. napjáig terjedő (3) három évi időtartamra szükséges 1. kőműves, 2. ács, 3. üveges, 4. cserepező, 5. szobafestő, 6. lakatos, 7. asztalos, 8. mázó, 9. kovács, 10. kerékgyártó, 11. bádogos, 12. burkolati munkálatok.

Ezen vállalati munkálatokra vonatkozó általános és külön feltételek, valamint az egy-ségárjegyzékek, alulírott hivatalos helyiségében és a mérnöki hivatalnál megtekinthetők.

Árlejtési lehet szóval vagy zárt ajánlatok beadása által.

Árlejtők tartoznak a kőműves munkálatok-nál kétezer, az ács munkálatoknál 2200, az üveges munkálatoknál 100, a cserepező munká-latoknál 200, a szobafestési munkálatok-nál 100, a lakatos munkálatoknál 400, az asztalos munkálatoknál 460, a mázó munká-latoknál 300, a kovács munkálatoknál 200, a kerékgyártó munkálatoknál 200, a bádogos munkálatoknál 200, a burkolati munkálatoknál 2000 koronát készpénzben vagy óvadék-képes értékpapirokban *bánatpénzül* az árlejtés megkezdése előtt az árverelő küldött-ség elnökének kezéhez letenni, illetve azt be-adandó s egy koronás bélyeggel ellátott zárt ajánlataihoz csatolni.

Zárt ajánlatok 1902. szeptember hó 25.

napjának d. e. 10 órájáig alulírott kezeihez nyújtandók be s azokban határozottan megemlítendő, hogy árlejtő az általános és külön feltételeket s egységi árakat ismeri s azokat magára nézve kötelezőknek elfogadja.

A kitűzött határidőn túl beérkezett vagy távirati ajánlatok figyelembe vételét nem fognak.

A tett ajánlatok árlejtőt a lejtés-kor azonnal, azonban Nagyvárad város közönségét csakis a törvényhatósági bizottság jogerős jóváhagyása után kötelezik.

Nagyvárad, 1902. augusztus hó 21-én.

Komlóssy József,

jogügyi és gazdasági
tanácsos,
mint az árverelő küldöttség
elnöke.

288.

3616 szám.
1902.

Pályázati hirdetés.

Az élesdi járásban nyugdíjazás folytán üresedésbe jött *Orvánd, Mező-Telki és Czigányfalva* községekből álló örvéni körjegyzői állásra ezzel pályázatot hirdetek és mindazokat, akik ezen állást elnyerni óhajtnak felhívom, hogy az 1885. évi I. t. cz. 6. illetve 1900. évi XX. t. cz. 3. §-ában előirt képesítésüket, valamint eddigi alkalmaztatásukat és erkölcsi előéletüket igazoló okmányokkal felszerelt pályázati kérvényüket hozzám *f. évi szeptember hó 15-ik napjának d.*

u. 5 órájáig annyival inkább adják be, mivel később érkező pályázati kérvényeket figyelembe venni nem fogok.

A választást *f. évi szeptember hó 17-én d. e. 10 órakor* fogom *Orvánd* község házában megtartani.

A betöltendő körjegyzői állás javadalmazása következő:

	kor.	fil.
1. Készpénzfizetés	780	00
2. Irodai és világítási átalány	340	00
3. Irnok tartási átalány	340	00
4. Kézbesítési díj	110	00

Ezen kívül *Orvánd* községtől 12 köböl buza, 144 korona fűtési átalány és egy kat. szántó föld haszon élvezete.

Czigányfalva községtől 12 szekér t. zifa *Orvánd*re beszállítva és 5 kat. hold legelő haszonélvezete.

Továbbá a kör székhelyén *Orvánd*en egy 3 szoba, konyha, kamara és pinczéből álló lakás, — az ehhez tartozó melék épületekkel és 1400 öl területű beltelkes kerttel.

Végre anyakönyvvezetővé való kinevezetés esetén 160 korona tiszteletdíj és magán munkálatokért a szabályrendelet szerint szedhető díjak.

Kelt *Élesden* a járási szolgabíró hivatalnál 1902. évi augusztus hó 17-én.

Béreczy Imre,

főszolgabíró.

286

Pénzt szerzek.

Kölcsönt födbirtok és házakra. Jelzálog, személyi hitel, tárcza váltók, tisztai és tisztviselő váltókat legelőnyösebb feltételek mellett.

Olcsó kamatlábbal

számítolok le, és szerzek pénzt a legmagasabb értéklés mellett előkelő fővárosi pénzintézetből.

Értekezhetni délelőtt 10 órától 12 óráig, délután 4 órától 6 óráig.

142.

Hagymási Jenő,

Nagy-Teleki-utca 46.

**A Mezey féle házban
(Kossuth Lajos-utca)**

egy 5 szobás

I. emeleti lakás

278

november 1-től kiadó.

Hirdetések felvételnek a kiadóhivatalban.

SZENT LÁSZLÓ KÖNYVNYOMDA

Nagyvárad, Apáczna-utca 3. szám.

Művek

folyóiratok, hírlapok,
vonalzatok,
gazdasági nyomtatványok,
egyházi, községi
és egyéb
hivatalos nyomtatványok,
körlevelek,
levélborítékok.

Elvállal és készít:

izléses kivitelben
mindennemű

nyomdai munkákat

jutányos árak mellett.

Vidéki rendelések gyorsan és pontosan eszközöltetnek.

Levélfejek,

számlák, falragaszok,
báli meghívók,
tánczrendek, étlapok,
napárak,
palaczkfeliratok,
névjegyek,

gyászlapok
stb. a nyomdai szakba
vágó nyomtatványok
készítése.

A lat. és gör. szert. kath. egyházmegyei nyomtatványok

raktára.

Hirdetések felvételnek a kiadóhivatalban.